

BOŠTJAN TADEL

Anywhere out of this world

Tragedija

Osebe:

dr. Stella Scofield, 35 let, fizik

dr. Sergej Vasiljevič Talenjekov, 40+, molekularni genetik

dr. Marc Rocard, 30, fizik

dr. Phil Watson, 30, fizik

dr. Lucia Puccini, 30+, zdravnica

dr. Pete Mitchell, 30, fizik, ki je sodeloval z NASO

Gregory Martin, 35, finančnik

Valerij, 50, izvršni direktor KGB za Švico

Wilson, vodja investitorske varnostne službe

Dogaja se v razponu treh let v Ženevi in okolici.

I. DEJANJE

1. prizor

Stellina garsonjera. Spalnica. Stella Scofield in Sergej Vasiljevič Talenjekov v postelji.

STELLA: Kaj je tvoja največja želja?

SERGEJ: A razen še ene Nobelove nagrade?

STELLA: Ja. Tvoja osebna, intimna želja. Kaj bi res rad?

SERGEJ: Se pravi še razen tega, da se ti poročiš z mano in da tako končno dobim ameriško zeleno karto?

STELLA: Resno te sprašujem. Zakaj pravzaprav živiš?

SERGEJ: Kako to misliš?

STELLA: Tako kot sem rekla – zakaj živiš? Kaj je smisel tvojega obstoja na svetu? A bi bilo kaj drugače, če te ne bi bilo? A bo kaj drugače, ker si?

SERGEJ: A se resno pogovarjava?

STELLA: Jaz se.

SERGEJ: OK. A to, da sem soavtor ali pa celo nosilec nekaterih temeljnih del v molekularni genetiki v zadnjih dvajsetih letih, to se ti ne zdi zadosti?

STELLA: Ne. A se tebi?

SERGEJ: Težko rečem. Ampak, kaj pa ti? Trikrat si bila v najožjem krogu kandidatov za Nobelovo nagrado in dali ti je niso samo zato, ker si premlada.

STELLA: Jaz sem tebe prva vprašala.

SERGEJ: Zakaj živim?

STELLA: Ja. Zakaj?

SERGEJ: Kaj bi pravzaprav rada slišala? Da zato, ker se nimam jajc ubit, ker je življenje nesmiselno?

STELLA: Ne vem. Mogoče.

SERGEJ: Stella, pa saj nisva stara sedemnajst let!

STELLA: Kaj ima to s tem, zakaj ti živiš? Zakaj menjavaš temo?

SERGEJ: Zato, ker je brezveze tema! Ker nisva new age woodoo pisateljčka, ki s frazami o reki, pa o poti, pa o cilju, pa kaj jaz vem še koji kurac osmišljujeta življenja ubogih ljudi, ki nimajo pojma, kaj početi sami s sabo, ampak sva vrhunski znanstvenika in delava na največjih mednarodnih projektih z največjimi geniji našega časa. Boga res ne držimo za jajca, smo pa precej blizu.

STELLA: Pa saj ne govorim o tem.

SERGEJ: O čem pa govoriš?

STELLA: O sebi. Pa mogoče o tebi. Včasih se mi zazdi, da bi ti lahko razumel. Saj oba veva, kaj so največji mednarodni projekti: najdražje igračke za najbolj pametne otroke na svetu. Igramo se matematiko, pa različne kombinatorike, pa članke pišemo, pa dobivamo se na kongresih, pa na štipendijah, v bistvu smo pa tako kot profesionalni šahisti. Zmišljujemo si nove in nove

probleme, s katerimi fasciniramo drug drugega, razen nam samim pa itak nikomur ni jasno, kaj se dogaja. A se ti zdi to kaj bistveno drugače kot katera koli igrica, s tem da je naša superelitistična? Ampak če narediš en korak naprej, ugotoviš, da tudi na primer tenis v profi špici za resen denar igra samo par sto ljudi. Isto kot mi, samo da so z enim drugim drilom do konca razvili neke druge sposobnosti. Ali pa, ne vem, finančniki. Njihova igra sicer vpliva na ljudi, na usode držav, ampak še zmeraj je igra. Vložki so različni, posledice so različne, ampak igramo vsak svojo igro, ki je na različne načine prepletena z vsemi drugimi in to je vse. A je resnica, do kod lahko seže človeški um, kaj bistveno drugačna od resnice, kako visoko lahko skoči človeško telo? Fiziološko, mislim. A je razlika? In tukaj pridemo skupaj supergeniji z največjih mednarodnih znanstvenih projektov in superšportniki in bežki, ki pišejo knjigice o smislu življenja.

SERGEJ: Ti hočeš reč, da so Michelangelo, pa Einstein, pa Michael Jordan tam nekje, približno nekaj podobnega?

STELLA: Einstein najbrž ne.

SERGEJ: Aha. Michelangelo in Jordan pa?

STELLA: Sergej, nisem stara sedemnajst let. Veš, da ne mislim, da je relativnostna teorija nekaj takega kot teč sto metrov pod desetimi sekundami.

SERGEJ: Prej si rekla, da je.

STELLA: V fiziološkem smislu je. In to je brezveze. Jasno pa, da ni isto v smislu temeljnih človeških dimenzij. Saj človek ni človek zato, ker teče sto metrov pod desetimi sekundami. Človek je človek zaradi svoje nore želje, da bi presegel samega sebe, da bi presegel prav te fiziološke omejitve. Presegel, ne samo pomikal zmeraj bolj daleč in daleč. To so vse samo kvantitativni vidiki, teč sto metrov pod devetimi sekundami, pa skočit v višino tri metre, pa met največ denarja, pa politične moči, pa spat z največ ženskami pa, če že hočeš, pobasat največ Nobelovih nagrad.

SERGEJ: Oprosti, ker živim.

STELLA: Resno ti govorim. A veš, kaj so res temeljni premiki? Govor. Pisava. Aristotel. Descartes. Kant. Darwin. Freud. To je tisto, kar je res važno, to je vsebina. Prodirat v mikro, pa nano, pa piko nivo ali pa poskušat razumet veliki pok je tudi samo problem kvantitete. Jaz potrebujem nov horizont, nov svet, če hočem še živeti. Novo dimenzijo. Dan, ki nima štiriindvajset ur. Odnose med ljudmi, ki niso powerplay. Gravitacijo, ki je stvar moje odločitve. Nekaj vmes med Platonovo Akademijo in prvimi priseljenci v Ameriki na začetku sedemnajstega stoletja. Pravičnost in srečo za vse.

SERGEJ: Pri nas v Rusiji smo to imeli sedemdeset let.

STELLA: Ne, niste. Vi ste imeli fantazmatski poskus raja na zemlji, jaz pa govorim o novem svetu. O novem planetu. O novi civilizaciji na novi družbeni pogodbi. In to tako kot pri Baudelairu – Anywhere Out of This World.

SERGEJ: In na katerem planetu?

STELLA: Ne vem še. Sergej, ti si prvi človek, ki si mu upam to povedati. Poslušaj, naše raziskave so dovolj daleč, da lahko pošljemo vesoljsko ladjo na

različne planete. Človeške posadke v glavnem zato ni na njih, ker so te stvari še mnogo preveč tvegane. In zato, ker ne znamo predvideti, kako bi preživel v nezemeljski atmosferi. Ampak to ni več problem: če vemo, kam bi šli, in poznamo atmosferske pogoje in druge osnovne podatke, lahko svojo fiziologijo z določenimi genetskimi posegi prilagodimo tem pogojem. In fiziologijo določenih živali in rastlin, ki jih vzamemo s sabo. In začnemo z nule. Izbranih par. Nov svet.

SERGEJ: In koliko ljudi bi vzela na to Neo-noetovo barko?

STELLA: Čim manj, jasno. To je mogoče izvesti samo v popolni tajnosti.

SERGEJ: In kaj potem, ko bi v par incestnih generacijah zdegenerirali?

STELLA: Saj ne bi! Veš, da bi morali s sabo vzeti še čimveč izbrane sperme in ovarijske celice za nove generacije.

SERGEJ: Z že zmutiranim genskim materialom?

STELLA: Jasno.

SERGEJ: In kateri planet?

STELLA: Ne vem še. Najprej bi bilo treba natančno definirati kriterije, potem bi se lahko lotili selekcije. Najboljše raziskani so v naši galaksiji, ampak so najbrž preblizu.

SERGEJ: In ti res verjameš, da je to realno?

STELLA: Ja.

SERGEJ: In meni zaupaš?

STELLA: Ja. Zaupam ti. Poznava se samo par mesecev in že ves čas, kar sva skupaj, razmišljam samo o tem, če si ta pravi, da ti to povem. Imaš superintelekt, ki je predpogoj. Imaš srce, znaš jokati. In imaš humor, ki ti omogoča distanco. Jaz sem že preveč vpletena, jaz hočem vse ali nič. Jaz sem nora, Sergej, ampak imam prav, veš, da imam prav. Ta svet bo požrl samega sebe, ena od vseh teh igrice ga bo ugonobila, ali kapital, ali neomejeno hlastanje za materialnimi dobrinami in užitki, ali se bo zadušil v prenaseljenosti ali v svoji brezupni izpraznjenosti. In ti in jaz veva, da vera ni rešitev, da je resnica samo stvar perspektive in da je lepota stvar konvencionalnega okusa. Obstaja pa ena civilizacijska dimenzija, ki je še nobena generacija pred nami ni imela. Mi gremo lahko res stran in res začnemo znova. Vse znanje lahko spravimo na elektronske pomnilniške enote, imamo možnost medplanetarnega potovanja, znamo spreminjati genski material in se s tem prilagajati različnim pogojem. Ampak vse to je brez veze, če si sam. Odkar tebe poznam, sem šele zares začela razmišljati o vsem tem. In prepričana sem, da je možno, samo če me ti razumeš, če mi ti verjameš. Če mi ti verjameš, da svet je lep, če ga lepega narediš. Če odpraviš pogoje, ki ga delajo neznosnega. Oba veva, da na Zemlji to ne gre. Ti prihajaš iz enega sistema, ki se je sesul sam vase, jaz iz drugega, ki se bo tudi. Brezposelni, obubožani in obupani bodo spet oživili socialistično internacionalo. In spet bodo imeli prav in spet se ne bo nič spremenilo. Krog se bo zavrtel in potem spet in spet in spet. Preveč srečna sem s tabo, da bi hotela živeti v takem svetu. In možnost imava pobegniti. Pobegniti z nekaj izbranimi, nama enakimi. Pobegniti v svobodo.

V negotovost, v divjino, v norost. Vem, ideja je nora, vem, ampak ta svet ni pa nič. Lahko imava svoj svet. Boljši svet. Anywhere out of this world.

(dolga pauza)

SERGEJ: *(hlipa, med solzami)* Ti si angel, Stella. Ti si moj angel in moja vest. Ti boš moja spovednica ... in moja žena ... in moj bog ... in moj svet. Ti si ves moj svet!

STELLA: Objemi me, prosim, prosim, stisni me k sebi!

SERGEJ: Stella, zate živim. Zate živim. Večno živim!

Oba utoneta v glasnem hlipanju.

2. prizor

Laboratorij. Stella z dvema sodelavcema, Marcom Rocardom in Philom Watsonom.

WATSON: Stella, škoda da ne greš z nami v Osako. Po moje bo prav dobra konferenca.

ROCARD: Stella noče it, ne da bi imela revolucionarno temo. Saj to je pametno, da te opazijo, samo sveta pa ne vidiš prav dosti ...

WATSON: Predvsem gre za dialog s kolegi.

ROCARD: In s kolegicami.

STELLA: Saj res, kaj je bilo potem s tisto Indijko?

ROCARD: Joj, ne me spominjat na to!

WATSON: Ta starega si komaj prepričal, da je ni vzel na postdoc ...

STELLA: To je bilo res svinjsko od tebe. Punca bi nam čisto prav prišla ...

ROCARD: Ja, kakor komu.

WATSON: Si prepričan, da je ne bo v Osaki?

ROCARD: Ja, Higashi mi je garantiral, da se ni prijavila.

WATSON: Upam, da ima kaj smisla za humor in te je nategnil.

STELLA: Saj bi ti prav privoščila. Samo nje se mi zdi škoda ...

ROCARD: Pa saj je niti poznaš ne!

STELLA: Ne, ampak brala sem dva njena članka in Durani mi je rekel, da take študentke še ni imel. Po moje to precej pove.

WATSON: Veš kaj, že mora imet svoje pomanjkljivosti, če se gre zaljubiti vate ...

(ustopi Sergej)

SERGEJ: Zdravo. A motim?

STELLA: Živjo. Ne, sploh ne.

WATSON: Dober dan, doktor Talenjegov.

ROCARD: 'dan.

STELLA: Samo malo, Sergej. Končno redakcijo članka bosta potem naredila vidva?

WATSON: Normalno, to je samo še pol dneva dela ...

ROCARD: Stella, nekaj bi te še prosil. Moj postdoc paper, a veš. Imam kar dobre šanse, da ga prodam kot knjigo, samo založnik mi je rekel, da bi rad kakšno solidno priporočilo, da dobi denar od neke evropske znanstvene fundacije. A bi mi napisala ene par strani?

STELLA: Kdaj pa rabiš?

ROCARD: Se ne mudi, ko pridemo iz Osake. A boš res lahko?

STELLA: Jasno. Če lahko v knjigo napišem še spremno besedo, v kateri bom povedala, da si genialen fizik, za ženske pa strahoten prasec.

SERGEJ: S tem ga boš naredila samo še bolj zanimivega.

ROCARD: Super ideja, take spremne besede še Einstein ni imel.

WATSON: Saj je tudi ni rabil ...

ROCARD: Ne, ne, doktor Talenjekov, prav imate! Poglejte, o umetnikih beremo vse mogoče oslarije o njihovih privat življenjih, o znanstvenikih pa pojma nimamo. Stella, generacije ti bodo hvaležne: ljudje mislijo, da smo eni taki pusteži, ki cele dneve premetavamo formule, pa maltretiramo žabice, pa zajčke po laboratorijih, v resnici smo pa čisto navadni ljudje iz mesa in krvi, simpatični in duhoviti in celo prav privlačni. Evo, poglej že samo nas štiri: manekenki! Stella, genialna ideja – mladi ljudje bodo to brali in kar naenkrat bodo prvi letniki fizike polni kot književnost, pa novinarstvo, pa moda, pa te trendovske vede ...

WATSON: Ajde, umiri hormone, greva članek pisat.

ROCARD: Stella, res, hvala za priporočilo.

WATSON: Nasvidenje, doktor Talenjekov.

ROCARD: Nasvidenje. Čao, hvala, Stella.

SERGEJ: Nasvidenje.

STELLA: Adijo.

(Rocard in Watson odideta; daljša pauza)

SERGEJ: Zakaj si tako hitro šla zjutraj?

STELLA: Oh, mudilo se mi je. Saj si videl, zmenjeni smo bili.

SERGEJ: Ja.

(pauza)

STELLA: A si ti potem zajtrkoval?

SERGEJ: Sem, ja.

(pauza, potem oba hkrati)

SERGEJ: Stella, razmišljal sem ...

STELLA: Sergej, nekaj se zmeniva ...

SERGEJ: Kar reci!

STELLA: Ne, ne, kar ti daj!

SERGEJ: Izvoli!

STELLA: Ja ... Včeraj zvečer sem precej govorila, a ne?

SERGEJ: No, oba sva precej govorila.

STELLA: Ti si bolj poslušal. Sergej, ne vem, če se lahko delava, kot da včeraj ni bilo nič ...

SERGEJ: Po moje se ne moreva.

(pavza)

STELLA: Ja, saj imaš prav, res sem blebetala.

SERGEJ: Ne, nisi blebetala. Včeraj si me ganila, saj si videla, razjokal sem se. Ampak potem, ko si ti zaspala, sem bil jaz še par ur buden. In ko si zjutraj odšla, sem si vzel še dobro uro, preden sem prišel v lab. In sem malo razmislil o tem, kar si govorila.

STELLA: Pa saj veš, da sem bila pijana ...

SERGEJ: Nič nisi bila pijana, spila si tri kozarce. Stella, prav imaš! Prav imaš, treba je začeti ab ovo, in to je danes možno. Stoposto je možno, samo prave vzvode moraš pritisnit in poznat prave ljudi.

STELLA: A potem ne misliš, da sem nora?

SERGEJ: Seveda mislim, ampak zato nimaš nič manj prav. Tudi jaz sem najbrž nor, ker bi se drugače najbrž delal, da ni bilo včeraj nič.

STELLA: In res misliš, da bi to šlo?

SERGEJ: Kar se mene tiče, bi šlo. Biogenetsko to ne bi smel biti nerešljiv problem, jasno s predpostavko, da natančno vemo, kaj moramo doseči.

STELLA: Ti bi torej delal z mano na tem?

SERGEJ: Bi, ja.

STELLA: In misliš, da je genski material mogoče tako spremenit, da je prilagojen točno določenim atmosferskim pogojem?

SERGEJ: No, v mejah normale. Verjetno bi moral biti zraven, ko bi se definiralo pogoje, ki jim mora planet ustrezati, da ne bi padli v preveč drugačne razmere.
(pavza, Stella zajoka)

STELLA: Tako sem srečna! Verjameš mi! Sergej, boš videl, to bova speljala, našla bova še par ta pravih norcev in speljali bomo to do konca.

SERGEJ: Ampak ne tako, da bomo jokali kot majhni otroci. Med zajtrkom sem naredil spisek profilov, ki jih nujno potrebujeva. Prvič: šofer. Pilot, po možnosti z izkušnjo s Space Shuttla in s čim več znanja o medplanetarnih poletih. S tem človekom bosta lahko točno definirala, kakšno ladjo rabimo. Drugič, zdravnik, ki bo z mano sodeloval pri delu na genskem materialu, to se pravi nekdo, ki je delal kake podobne poskuse v zvezi z zdravljenjem raznih dednih bolezni. Jaz te stvari poznam teoretično, rabim pa nekoga, ki je to že delal klinično. In tretjič, nekdo, brez kogar se gremo vse ostalo lahko samo v peskovniku: financar.

STELLA: To zna biti najtežje.

SERGEJ: Po moje pa ne – ti ljudje najboljše vejo, kako se svet vrti. Ker delajo denar, ga dovolj ostane tudi za njih, in če imaš kaj v glavi, se tega hitro naveličaš in rabiš močnejše adrenalinske eksplozije. Na primer takole hi-tech varianto ruske rulete.

STELLA: Pa ti si še hujši kot jaz ... Jaz sem takole malo abstraktno filozofirala, ti imaš pa v eni noči praktično narejen urnik do izstrelitve.

SERGEJ: Ja, to je stvar percepcije, veš. Vsi mislijo, da smo Rusi ali depresivci iz Dostojevskega, pa Čehova ali pa konstantno pijani dobrovoljčki, ampak če gre zares, se znamo postopit. Kdo je bil, recimo, prvi v vesolju?

STELLA: Kdo je bil pa prvi na Luni?

SERGEJ: In kaj ste imeli od tega?

STELLA: Kaj ste imeli pa vi?

SERGEJ: Brezupno ste nas lovili še deset let. Zmetali ste milijarde dolarjev v polet na Luno, od katerega niste imeli čisto nič. Mi smo pa za par kovačev nateriali tovariša Gagarina na tisti samomorilski krog, ki ga je čudežno preživel, in potem denar lepo naprej vlagali v izgradnjo socializma doma in po svetu.

STELLA: To je bila šele dobra investicija ...

SERGEJ: Torej – kaj sem ti rekel? Rabimo financarja, da se nam ne zgodi isto. Ampak to še ni vse: poleg tega, da nam znanstveni napredek omogoča ta projekt, nam ga tudi objektivne razmere, v katerih se je po razsulu socializma znašla mati Rusija. V Sibiriji imamo laboratorije in kompletno vesoljsko industrijo, ki jo je treba samo spet pognat, lepota pa je v tem, da tega tam ne bo nihče opazil.

STELLA: Kaj pa KGB, pa CIA, pa taki?

SERGEJ: Si bomo že zmislili kako kritje, ne vem, da delamo meteorološki satelit. Zapovrh se bomo pa na primer še res zmenili z Avstrijsko turistično zvezo, da jim ta naš satelit omogoča blazno visoko verjetnost pri, recimo, napovedovanju snega za mesece vnaprej ... Bolj temeljito ne bo šel noben preverjat, kaj se dogaja tri tisoč kilometrov od malo bolj normalne civilizacije.

STELLA: In ti misliš, da bi se tam to res dalo zmenit?

SERGEJ: Kar ti v glavo pade, in to za minimalen denar. Ti ljudje so res vrhunsko kvalificirani, s tem da jim zaradi razsula zdaj po institutih niti pometat ni več treba. Za vsako delo bojo hvaležni, sploh če dobijo še nekaj malega denarja.

STELLA: In to je res?

SERGEJ: Moji kolegi z univerze so tam. Včasih dobim kak utrzan e-mail od katerega. Tam so dejansko kot v kaki igri od Čehova: superpametni, ampak popolnoma brez vsake perspektive.

STELLA: Ampak saj take midva rabiva.

SERGEJ: Ne, midva rabiva norce, ti so pa deziluzioniranci. Oni nimajo nič, midva rabiva pa take, ki so vsega presiti.

STELLA: Sergej, a bova to res speljala?

SERGEJ: Bova, ja, boš videla, da bova. Vse imam v glavi, samo mudit se nama ne sme. Pet let ni tu nič.

STELLA: Sergej, kje si bil do zdaj?

SERGEJ: Tam kot ti, nekje drugje.

STELLA: Sploh ne vem več, kako sem lahko živela brez tebe!

SERGEJ: Očitno čisto v redu, če si šele zdaj začela razmišljat, kako bi zbežala s tega planeta ...

STELLA: Vosu!

Objameta se.

3. prizor

Stellina garsonjera. S Stello in Sergejem so še Lucia Puccini, Pete Mitchell in Gregory Martin.

STELLA: To je v grobem to. Za konkretna vprašanja, kolikor jih imate, ste najbrž vi bolj specialisti kot midva.

SERGEJ: V osnovi imate zdaj verjetno dve možnosti. Ena je, da skočite na ta rollercoaster. Druga pa je, da naju daste hospitalizirat v kako ustanovo zaprtega tipa ...

PETE: No, ja, ta dilema ni prav resna, ne.

STELLA: Zakaj ne?

PETE: A si predstavljate, da vkorakam tukaj v ženevsko psihiatrično kliniko in rečem, da se je dvema od najbolj znanih znanstvenikov na svetu definitivno zmešalo, ker da hočeta it ustanavljat novo civilizacijo na nek drug planet. In potem, ko bi mi rekli: "O, zanimivo, zanimivo, kako pa vi to veste?", bi jim odgovoril, da zato, ker sta me povabila zraven. Najbrž me niti po zobno krtačko ne bi pustili ...

SERGEJ: To verjetno drži, ja.

LUCIA: Mene nekaj drugega zanima. Kako sta prišla do nas treh? In koliko ljudi pred nami vama je že reklo "ne, hvala"? Pa še, zakaj sta nam projekt predstavila vsem skupaj, ne vsakemu posebej? A ni tako večja verjetnost, da kdo zgobca?

STELLA: Bom jaz: vi ste prvi, ampak po precej dolgem procesu selekcije. Do vas treh sva prišla tako, da sva najprej zelo natančno vedela, kakšne kvalifikacije morate imeti. Ker so te zelo ozko profilirane, vas že na osnovnem seznamu ni bilo ravno veliko. Potem sva šla na izločanje: najprej sva gledala značajske poteze in iskala nekonformiste, ljudi, ki so iskali nove poti, ne pa kompromisov in najboljših rešitev v ustaljenih postopkih. Potem sva izločila tiste, ki so imeli premočno navezavo na koga ali kaj na Zemlji. Zadnja stvar je bil občutek, v določenih situacijah sva vas skrivaj opazovala in vi trije ste nama bili všeč.

PETE: A sta potem vidva dosegla, da so me povabili na CERN?

SERGEJ: Ja, vas in dr. Puccinijevo. Gospoda Martina so pa v Ženevo pripeljali drugi motivi ...

GREG: Kako pa to veste?

SERGEJ: No, če ste Nobelov nagrajenec, se pričakuje, da zaradi zbiranja sredstev in podobnih formalnosti opravljate tudi nekatere družabne obveznosti: sprejemi, koncerti, boljše otvoritve. Slučajno sem se seznanil s predsednikom UBS in ga kot po naključju vprašal, če v finančnem svetu poznate pojem črna ovca. Rekel je, da se med finančniki temu bolj reče riba na suhem, ampak da se najdejo. In kot primer mi je navedel vas. V bistvu vas ceni, veste.

GREG: Saj jaz tudi njega. Torej veste, da raziskujem pranje denarja skozi Švico?

STELLA: No, ampak to je samo del zgodbe. Z razkrivanjem teh tokov neposredno škodujete lastnim finančnim interesom.

GREG: Ja, ampak to je zato, ker tega denarja res ne rabim. Poleg tega je pa bistveno bolj zanimivo delat nekaj novega, kot pa se potikat po mednarodnih finančnih krogih in gledat zmeraj iste tipe, ki ves čas ponavljajo iste finte. Se pravi, tisti, ki obvladajo. Večina, jasno, ne zna niti tega.

LUCIA: In, če smem, kako s tem razkrivanjem pranja denarja škodite lastnim interesom?

GREG: No, najbrž veste, da je naložbe pametno razpršit, ne? Torej, en del gre v zanesljive, nizko donosne naložbe. Z drugim delom pa malo špekuliraš, ne? No, in če imaš dovolj denarja in poznaš prave ljudi, daš kaj tudi v precej rizične posle, kjer so eventualni profiti temu primerno visoki. Zlasti, če ni treba plačat nobenih davkov.

LUCIA: In vi ste to počeli?

STELLA: Ne, ni. Zato je razdedinjen, razen nekaj neodtujljivih nepremičnin.

GREG: No ja, resnici na ljubo nisem ravno ovca, če mi gre zase.

SERGEJ: Ja, resnici na ljubo vašim neposrednim potomcem ne bi bilo treba delat še kakih deset generacij ...

GREG: Resnici na ljubo so me v mladosti malo razvadili. V zvezi s tem imam eno vprašanje: če se zmenimo in gremo v ta projekt, koliko zabojev vintage porta bi lahko vzel s sabo?

STELLA: O tem se bomo kasneje pogovarjali.

GREG: Prav, samo ne bi rad, da bi potem kdo rekel, da nisem že takoj na začetku opozoril na to.

SERGEJ: Jaz vas tukaj absolutno podpiram.

LUCIA: No, super, prva bolezen na novem planetu bo alkoholizem.

PETE: Če prav razumem, dogovarjamo že kar konkretne stvari ali kako?

GREG: Ja, ideja je izjemna, družba pa očitno zanimiva. A bi si vi želeli še kaj več?

SERGEJ: Ja, jaz bi predlagal, da se začnemo tikat.

STELLA: A imate vi kake pomisleke, dr. Mitchell?

PETE: Pete. No, pomislek je nekoliko enodimenzionalna beseda, a ne? To, kar predlagata, je praktično prometejska gesta. On je bogovom ukradel ogenj, mi jim bomo pa veselje. Če nam uspe. Kaj potem še ostane?

GREG: No, to je jasno. Ostane Hamletova dilema: "Biti, ne biti?" To vprašanje ostane v vsakem primeru, razen če ne bomo kje med potjo naleteli na nebesa.

STELLA: Mislim, da razumem, kaj je mislil Pete. Katero vprašanje še ostane civilizaciji, če mi pritrdilno odgovorimo na vprašanje možnosti življenja v vesolju? A si to mislil?

PETE: Ja.

STELLA: To je pravilno vprašanje. Odgovor je preprost: ne, v našem horizontu ne ostane več nič. To je sinteza temeljnih naravoslovnih problemov in nekakšna negacija negacije radikalnih družbenih gibanj.

GREG: Pa, če sem malo banalen, še case-study na temo kako za vse to denar napraskat, kar bo tudi še kar razburljivo, čeprav ne kaj prida metafizično.

LUCIA: Da ne bi kdo mislil, da bo pot sama in genetski posegi metafizični.

Govorimo o takih posegih, da je v primerjavi z nami Mengele otroški vrtec.

SERGEJ: Kolegi, ne pričakujeva, da se dokončno odločite danes. Sodelovanje v tem projektu pomeni popoln prelom z vsem, kar vas kakor koli veže na ta svet. V končni konsekvenci lahko celo s svojim življenjem.

(pauza)

PETE: Saj sta rekla, da sta nas preverila. Jaz sem sto procentno zraven. Ni več vprašanj, samo še tehnični problemi so. In tudi če sem nam kaj zalomi in če med projektom umrem, bom vedel, da nisem živel brezveze.

(Stella ga objame, Sergej mu da roko)

GREG: Torej, v principu se mi to vse zdi super, ampak jaz o tehničnih detajlih pač nimam pojma. Kaj je sploh treba narediti? A obstaja tak planet? Koliko časa bi rabili za priprave?

STELLA: Ja, kateri planet? Vprašanje je treba obrniti nekoliko drugače: katerim pogojem mora planet ustrezati? Iščemo planet, ki je po osnovnih lastnostih precej podoben Zemlji. To pomeni najprej svetlo zvezdo zaradi proizvodnje kisika s fotosintezo, tako kot je za Zemljo Sonce. Drugič, temeljna struktura atmosfere ne sme biti drugačna od zemeljske, ker bi izgubili preveč časa z eksperimentalnim prilagajanjem. Tretje, in to je najbolj komplicirano – gravitacijsko razmerje med planetom in zvezdo mora biti čim bolj enako razmerju med Zemljo in Soncem. Ko smo definirali te tri parametre, nam je ostal samo še eden: kateri planet s takšnimi lastnostmi nam je najbližji? Astronomsko ime je XYZ, midva pa mu praviva Beverly Hills. Od Zemlje je oddaljen x , kar pri zdajšnji stopnji razvitosti opreme pomeni, da bi za pot potrebovali približno y , računamo pa, da bi med pripravami na dejanski polet ta čas lahko še skrajšali.

SERGEJ: Biogenetsko smo trenutno v fazi, ko še dodatno zbiramo in preverjamo vse podatke o Beverly Hillsu. Potrebujemo jih za simulacijo kompletnega življenjskega cikla, s katero bomo definirali rastlinske in živalske vrste, ki jih potrebujemo za avtoreproduktivnost življenja. To pomeni, da bo tako kot Zemlja tudi Beverly Hills sam sposoben preživeti vse življenje na planetu. Te rastlinske in živalske vrste bomo odpeljali s sabo v obliki klonov, jasno v obliki genskega materiala, ne živih primerkov, kot Noe. Govorim, jasno, o minimalni strukturi življenja. Za definiranje te strukture bi po mojih predvidevanjih potrebovali še dobro leto, potem pa še nekaj mesecev za optimalno pripravo genskega materiala za transport.

GREG: To je torej vse realno?

STELLA: Znanstveno-tehnično je.

GREG: Ti si zdravnica, ne? Kaj pa to pomeni za človeka?

LUCIA: Če prav razumem, naj bi bili pogoji precej podobni zemeljskim. Če je tako, potem ni bistvenih problemov, treba je pač delovanje določenih organov prilagoditi novim pogojem. Gre za to, da obstaja neko normalno okolje, v katerem živimo, in obstaja okolje, v katerem ne moremo živeti, to je recimo

pod vodo ali zelo visoko, kjer je že redkejši zrak. Vmes pa je sorazmerno široko tolerančno območje, v katerem še lahko živimo. In z določenimi posegi se da to tolerančno območje razširiti, seveda pa šele takrat, ko natančno poznamo pogoje.

GREG: In to pomeni, da bi bil jaz še zmeraj jaz, ne nek zombi.

LUCIA: Ja, seveda, samo, recimo, pljuča pa jetra bi opravljala še kako dodatno funkcijo.

GREG: OK. Tja naj bi nas pripeljal pa ti, Pete?

SERGEJ: Ja, Pete je doktor astrofizike in tudi pilot, ki je vozil celo Space Shuttle.

GREG: Kako pa je to, vozit Space Shuttle?

PETE: Dolgočasno. Bolj zanimivo je vozit Cessno. Mene zanima nekaj drugega: kako bomo prišli do denarja? Rabimo ga precej, ne?

GREG: Odvisno od tega, kaj je zate precej. Jaz sem še kar navajen delat z vsotami več sto milijonov dolarjev, in to je po mojem drobiž v primerjavi s tem, kar rabimo mi.

PETE: A imamo torej kakšno oceno, koliko okvirno potrebujemo?

STELLA: Vemo približno, koliko kaj stane. Sergej in jaz sva računala, da smo nekje v razredu deset milijard dolarjev.

LUCIA: Ampak pri tem denarju ne bomo mogli ostati anonimni in delat tajno ...

SERGEJ: Jasno, morali bi najti čim manjše število investitorjev, ki bi jim bila tajnost prav tako v interesu.

GREG: Ja, to bi po moje šlo.

LUCIA: A misliš, da res? Zakaj bi bilo komu v interesu, da ogromno investira v nek polet v vesolje, od katerega ne bo imel nič?

GREG: No, seveda, tega jim pač ne bomo povedali, ne. Dober dan, gospôda, a imate kakšno milijardico dolarjev viška, nam se je ta svet zagabil in bi se šli Robinsone. Rabimo samo še nekaj malega za potne stroške in nikoli več vas ne bomo motili, hvala in nasvidenje.

LUCIA: Pa saj nisem tako mislila!

GREG: Tudi če si, mi moramo to drugače naredit. Ves ta denar lahko nabereмо od peščice najmočnejših multinacionalk. Te nenehno iščejo nove trge, da bi še naprej dosegale rast, ki edina generira dovolj produktivnih profitov. Kje so ti novi trgi? Indija, Kitajska? Mogoče, ampak z ogromno truda in z nezanesljivimi rezultati. Afrika? Težko. Nadaljnja optimizacija stroškov pomeni še povečevanje prepada med bogatimi in revnimi, v posledici izumrtje srednjega razreda, s tem pa najboljših porabnikov. To je samomorilsko. Kaj torej? Kaj bo čez petdeset let? Prenaseljena Zemlja več deset milijard revežev, ki ne bodo porabniki, ampak kritična masa, ki jo bo vedno težje držati v podrejenosti. Dejansko tudi njim ostane samo še ekspanzija v vesolje. Naša priložnost je, da jim ta projekt prikažemo kot edino možnost njihovega lastnega preživetja. In jasno, ne samo preživetja: kot poslovno priložnost, kakršne ni imela še nobena generacija pred njimi.

STELLA: Kaj pa, če nas vzamejo resno?

SERGEJ: Stella, morajo nas vzeti resno, drugače nam ne bodo dali denarja.

LUCIA: Potem pa pobašemo lovo in adijo?

GREG: Ja, kaj pa? A si je kdo to kako drugače predstavljal? Da bomo tako kot UNICEF tiskali novoletne čestitke in počasi napraskali teh deset milijard ali kaj? Tega denarja nam ne bo noben podaril, vzeti si ga moramo. Vzamemo pa ga lahko samo tam, kjer je. In take vsote ne moremo kar ukrasti, ampak nam jo morajo prostovoljno dati. Kaj me tako gledate? Tudi Prometej bogovom ni plačal za ogenj. Se opravičujem, ampak toliko denarja v tako kratkem času lahko dobimo samo s prevaro.

STELLA: Ampak – v tem projektu gre v končni fazi za moralno očiščenje!

GREG: Oh, Stella, kakšno moralno očiščenje – to je egotrip!

STELLA: Mogoče. Ampak s ciljem naredit boljši svet.

GREG: Ja, seveda, ja ...

STELLA: A ti potem ne verjameš v projekt?

GREG: Seveda verjamem, drugače ne bi bil tukaj. Samo ne razumem ga meta-fizično, ampak kot egotrip. In to kot superzanimiv hiperadrenalinski egotrip.

SERGEJ: No, gotovo ima vsak svoj motiv, važno je, da imamo skupen cilj.

PETE: Ja, gre za to, da kaj naredimo iz samih sebe.

GREG: Kakor koli gledamo, katastrofa, ki se obeta tej civilizaciji, je tako kompleksna, da so v primerjavi z njo francoska revolucija in totalitarizmi dvajsetega stoletja nekaj takega, kot če bi se bicikel čelno zaletel v tank.

LUCIA: Ampak ne glede na to, da bomo te multinacionalke obrali kot prvošolčke, prej ali slej bo nekdo prišel na isto idejo. Kaj bomo pa takrat, ko nas najdejo?

STELLA: Daj, veš, kje je še to? Veš, koliko superspecializiranega znanja potrebuješ za to? In koliko popolne norosti? Tega ne bodo spravili skupaj še najmanj petdeset let.

LUCIA: Ampak vseeno, nekoč v prihodnosti se bodo zrušili na planet, kjer bodo naši vnuki. V najboljšem primeru bo to tak masaker kot konkvistadorji nad Inki ...

STELLA: Možno, ni pa nujno. Kaj če smo mi zmeraj en korak pred njimi? Kaj če po čudežu najdemo kake zaveznike? In najbolj verjetno od vsega – kaj če se na Zemlji itak vsi pobijejo med sabo?

4. prizor

Laboratorij. Stella z Rocardom in Watsonom.

ROCARD: Jaz ne razumem tega puritanskega odnosa do seksa. OK, mladi ljudje, ki jim je nerodno reč za kondom pa to, pravilno, naj se brzdajo. Ampak odrasli, razsodni ljudje s spoštljivim odnosom drug do drugega; večer je, kaj malega si popil in si krasne volje in bi to v vseh pogledih prijetno situacijo želel uživati do konca in se skratka fino imeti – aleluja, takoj udarijo na plan

neki prazgodovinski predsodki. Meni je jasno, da je človeku prijetno spat dan za dnem v isti postelji z nekom, ki ga ima rad. Ampak nikjer, razen v kakšni puritanski moralki, ne piše, da mora bit seks nekaj osebnega. Seveda je lahko, ni pa nujno. AIDS in konzervativna revolucija sta dosegla, da bo čez deset let že spet čisto normalno, da pride ženska nedolžna v zakon. Ena sama hipokrizija, moški bojo spet začeli v bordele hodit in ženske se bodo delile na svetnice in kurbe. Jaz sem eden poslednjih križarjev pozabljenega liberalizma. In, a vesta, kaj se bo še zgodilo? Cenzura bo prepovedala filme iz sedemdesetih. Takrat so bili normalni: moški in ženska sta se srečala, si bila všeč, spila sta eno pijačo in se šla dol dat. In čao, vsak po svojih opravkih. V filmih je to krasno prikazano: dve minuti po otvoritveni špici junaka že vsa vesela kadita. Danes pa gledaš film in šele tik pred srečnim koncem se prav previdno kušneti na usta. Kaj me tako gledate, saj smo znanstveniki, to je fiziologija. A poleg tega kdo pri seksu prav trpi? Jaz tega doslej še nisem doživel ... Priznam, to me malo skrbi pri tej Koreji – ta kombinacija globalnega puritanizma in njihovega predmodernega patriarhata. Žensko moraš ali plačat ali imaš pa naslednji dan že kosilo z njenim bratom.

STELLA: Pa ne it, če ti bo tako hudo, ne.

ROCARD: Ja, malo pretiravam, zato da bi mogoče vseeno še tebe pregovoril.

Poglej, ti tega problema sploh ne bi imela: Talenjekov bo šel za tabo, kamor boš hotela. Koreja vabi: lačni so pameti, za oba bi se našel job, kot ga tukaj ne dobita nikoli. In kako pogosto imaš v naši branži priložnost res fino zaslužiti? Nikoli, ker smo v tako specializiranih projektih, da jih financirajo samo države, ki jih profit ne zanima. Ti fantje so si pa izmislili novo paradigmo: vrhunška znanost kot vrhunski business. Profit sharing. Stella, to je nov model znanosti!

STELLA: Kakšna znanost, to je industrija. In če ti bodo dali še malo napitnine, jim boš še svečke na avtu menjal, pa televizorje popravljaj. A še kaj drugega delajo?

WATSON: No, tako hudo spet ni. Vsak bi rad kaj naredil s tem, kar zna. In midva imava zdaj priložnost zaslužiti nekaj denarja. Mogoče pa to za kdaj kasneje pomeni svobodo, ker nama ne bo treba pristajati na kompromise, ki jih s seboj nosi financiranje iz proračuna ...

STELLA: Veš kaj, po ministrstvih imamo ljudi, ki se jim vsaj približno sanja, kaj je sodobna znanost, korporacije, kamor gresta vidva služiti, pa jih zanima izključno denar.

WATSON: Stella, da se razumeva: jaz ne grem v to Korejo iz nobenega idealizma, ampak zaslužiti dober denar, ki ga bo sicer pobral nekdo drug. Govoriva ti samo, in to kot prijatelja, da bi lahko tudi ti imela kaj od tega, če se ne bi tukaj igrala svetnice resnice. Če ti misliš, da smo bliže resnici, ko za bedno plačo poganjamo elektrone po tem pospeševalniku, kot pa če za pošteno plačilo po učinku odkrivamo neke uporabne nove stvari, potem tako misli. Ampak ne si laskat, da je to, kar delaš ti, edina zveličavna znanstvena resnica.

(pauza)

STELLA: A mi lahko oprostita, ne vem, kaj mi je bilo, da sem se tako neumno obnašala. Gotovo se bosta imela fino in najbrž bosta tudi kaj pametnega naredila, že zato, ker ne bosta imela ene zoprne konzervativne šefice.

ROCARD: Pa saj to ti že ves čas dopovedujem, rada bi imela tako šefico!

WATSON: Vsaj premisli, a oblubiš? Lahko bi se imeli super.

(pride Sergej)

SERGEJ: Pozdravljeni, kako gre?

ROCARD: Dober dan, super gre.

WATSON: Dober dan.

STELLA: Prepričujeta me, da bi morala tudi midva z njima v Korejo.

SERGEJ: Zakaj pa?

STELLA: Po slavo in denar.

SERGEJ: Verjemite mi, od slave ima človek samo sitnosti, od denarja pa nič, ker če ga moraš zaslužiti, nimaš časa, da bi v njem užival.

ROCARD: Oh, vi ste pesimist!

SERGEJ: Ne, sploh ne: pogledjte, od te Nobelove nagrade naprej moram vse večere previset na nekih fund-raiserjih in družabnih prireditvah. Če grem, mi je dolgčas, če ne grem, imam težave z direktorjem instituta. In ko te dajo na eno VIP listo, gre to kot domine: kar naenkrat si na vseh. Rezultat je pa kaj? Sploh nimam slabe plače, ampak mi je iz meseca v mesec več ostaja. Ergo, denar in slava, ne, hvala.

WATSON: A ste morali ravno ta moment prit? Stello sva že skoraj obrnila.

SERGEJ: A namigujete, da bi skočil po cigarete?

WATSON: Ne, samo hecal sem se, prosim vas.

SERGEJ: Tudi jaz se hecam. Včasih.

(pavza)

ROCARD: Phil, midva morava it. Saj se vidimo na poslovljni zabavi, a ne?

STELLA: Ja, seveda. Adijo.

WATSON: Adijo, Stella.

ROCARD: Adijo, Stella.

(Rocard in Watson odideta)

STELLA: Zakaj si pa tako tečen?

SERGEJ: Dosti ju imam, naj se že enkrat speljeta!

STELLA: Čisto neškodljiva sta, jaz ju imam prav rada.

SERGEJ: Zaradi takih, kot sta ta dva bebeca, je v znanosti tako, kot je. To so birokrati, ki točkice nabirajo, pa po kongresih gostujejo in se tako avto-reproducirajo, noben pa pojma nima, kaj delajo. A veš, komu je to v interesu? Oblasti, isti oblasti, ki je maltretirala Galilea. Ker ji ustreza, da obstaja nek sistem, ki ga razume samo skupinica svečenikov. Ja, zdaj so maše v nacionalnih jezikih, ampak je pa zato znanost v nerazumljivih formulah. Kar so bili včasih samostani, so zdaj znanstveni instituti. Vedno obstaja neka komaj doumljiva višja resnica, ki je dostopna samo posvečenim, navadni ljudje pa živijo živalsko eksistenco iz rok v usta. Dejansko pa je obratno in ta dva to

poosebljata: gre samo za denar! Zato bomo mi usekali tako v živo, ker bomo prek znanosti lastnikom tega planeta denar pobrali, ne pa ga delali za njih. Ta dva pa gresta počet točno to: služiti. To ni čisto nič boljše kot včasih, ko so ljudje cerkvena polja okopavali: zdaj znajo pisat, pa malo računat, ampak to je še zmeraj dnina.

STELLA: Saj sem jima na začetku isto rekla, samo potem sta me obsodila, da glumim svetnico resnice in sem se malo zamislila. Kaj pa, če vse počnemo samo zato, da nam ni dolgčas? Lovimo resnico, pa lepoto, pa lepo dušo. Denar že nekako napraskamo in več ga imamo, manj imamo odnosa do njega. Vse ostalo je preganjanje dolgčasa; bojimo se umret, ampak na tem svetu se prekladamo iz ure v uro in ne vemo, kaj bi počeli sami s sabo, tako da nam morajo izumljat televizijo, olimpijske igre, zmeraj bolj komplicirane razstave in muzeje, pa politiko, globalno ekonomijo, pa kaj vem kaj še. In tega življenja se oklepamo tako, kot da bi bili v nebesih, v resnici pa počnemo vse, da bi nagrmadili okrog sebe čimveč atrakcij, ki nam odvrčajo pozornost od važnih stvari. A bo na našem planetu kaj drugače? A bomo sploh preživeli brez časopisov, pa športnih prenosov, pa kriznih žarišč? Ali se bomo že med potjo požrli od dolgega časa?

SERGEJ: Kaj pa so važne stvari? Motrenje božjega stvarstva ali kaj? Kaj sta ti ta dva naplozala, da govoriš kot kaka pubertetnica? O čem se pravzaprav pogovarjava? A mogoče o višjih duhovnih vrednotah? Stella! Mi delamo nov svet, ne pa novega človeka. Saj nismo ena sektica naivčkov. Mi hočemo nov svet zato, ker je ta iz tira in pri zdajšnji stopnji razvoja si lahko privoščimo nov začetek. Bolj radikalno nov kot v Ameriki v sedemnajstem stoletju. Bolj racionalen. Ampak s smislom življenja pa s temi rečmi to nima nič. Tako kot je rekel Greg, Hamletova dilema "biti, ne biti" ostaja. S tem da se s to dilemo ukvarjajo inženirji duš, ki imajo drugačne cilje kot mi.

STELLA: Moj edini cilj je, da sem s tabo. Da sem s tabo srečna.

SERGEJ: Ja, s tem da si običajni pari sezidajo hišo, midva si bova pa cel planet.

STELLA: Kaj, vsak človek ima svoje potrebe. Tudi z vsakim moškim nisem bila zadovoljna, zakaj bi morala bit z vsakim planetom?

5. prizor

Klopca na promenadi ob Ženevskem jezeru. Sergej in njegov nekdanji kontrolor Valerij sedita, drobita kruh in ga nekoliko melanholično mečeta v vodo.

SERGEJ: Kaj se je torej sploh spremenilo?

VALERIJ: Standard je slabši, zlasti naš, ki smo se imeli prej čisto v redu. Zdaj je to, da delam zunaj, praktično eksistenčna nuja. Včasih smo bili carji, zdaj smo pa navadni državni uradniki.

- SERGEJ: Jaz sem popolnoma prekinil vse stike. Občasno kak e-mail, to je vse.
- VALERIJ: A imaš še koga doma?
- SERGEJ: Ne. Pa ti?
- VALERIJ: Ločeno ženo pa enega otroka, enega sem uspel spraviti na podiplomski študij v Ameriko in bo zgleda ostal.
- SERGEJ: In doma? A je hudo?
- VALERIJ: Veš kaj, sranje je. Noben ne ve, ali se pripravlja vojaška diktatura ali pa kaos vseh proti vsem. Obe varianti sta slabi, status quo pa tudi, razen če si pri koritu, to se pa itak spreminja vsak dan.
- SERGEJ: Ja, to berem.
- VALERIJ: Kaj pa ti?
- SERGEJ: Isto kot zmeraj, cele dneve institut. Saj veš, kako je.
- VALERIJ: Vem, ja. Nekam si se umiril, ne?
- SERGEJ: Kako to misliš?
- VALERIJ: Ja, tale Američanka te je dobro ukrotila. Baje že dve leti nisi nabodel nobene študentke.
- SERGEJ: Poslušaj, čisto za vse pa res ne moreš vedet.
- VALERIJ: Lahko vem. Kaj torej? A je ameriška kobila ruskemu žrebcu zavezala jajca ali kaj? A smo tudi na tej fronti pogoreli?
- SERGEJ: Ne govori bedarij, no!
- VALERIJ: Kakšna bedarija, to je metonimija: isto, kar se je zgodilo celoti, se dogaja tudi na nivoju delov.
- SERGEJ: Včasih nisi bil tako duhovit ...
- VALERIJ: Včasih je šlo zares. In kaj torej, ona se rada fuka z Rusi ali kaj?
- SERGEJ: (vstane) Ni mi treba poslušat tega govna!
- VALERIJ: Sergej, tvoja fukačica je bila v zadnjega pol leta šestkrat v materi Rusiji. Vedno zelo globoko v Sibiriji v krajih, kjer so naši najbolj tajni kozmonavtski centri. A mi imaš ti o tem kaj za povedat?
- (pauza)
- SERGEJ: V redu, koliko?
- VALERIJ: Kaj koliko? Ti sodeluješ z Amerikanci pri razkrivanju naših kozmonavtskih skrivnosti!
- SERGEJ: In tudi če bi, kaj to tebe briga?
- VALERIJ: Kaj me briga? Vedno si bil moja odgovornost!
- SERGEJ: In kaj jaz zdaj narobe delam?
- VALERIJ: Sem mislil, da mi boš ti povedal. Moja služba je, da stražim domovino.
- SERGEJ: Kakršna domovina, tak stražar ...
- VALERIJ: Se popolnoma strinjam – kaj bova torej?
- SERGEJ: Jaz ti bom nekaj plačal, ti pa boš uničil dosje o Stellingovih poteh v Rusijo. Itak je hodila pod drugim imenom, tako da očitno samo ti veš, kdo je v resnici.
- VALERIJ: Zakaj si pa o tem tako prepričan?
- SERGEJ: Ker hočeš denar.
- VALERIJ: Kaj hočeš pa ti?

SERGEJ: O tej zadevi ti ne morem nič povedat. Preveč zares gre in preveč mi pomeni. To mi moraš verjet na besedo, pa tudi to, da Rusiji vse skupaj čisto nič ne škodi.

VALERIJ: Saj sem ti zmeraj moral verjet na besedo.

SERGEJ: Ampak včasih si mi lahko grozil, zdaj mi pa ne moreš več.

VALERIJ: No, mirno dam lahko zapret tvojo prijateljico, ko bo naslednjič v Rusiji.

SERGEJ: In kaj boš imel od tega?

VALERIJ: Razkril bom afero že kakšnega trgovanja s sovjetsko znanstveno dediščino.

SERGEJ: Ne, ne boš, samo sebe boš zajebal, vse je predobro pokrito. Jaz ti hočem naredit uslugo, ker nikoli nisi bil zajeban do mene: lahko ti dam par deset tisoč dolarjev, ampak to je zgornja meja.

VALERIJ: In jaz?

SERGEJ: Saj sem ti rekel: uniči vse, kar imate. In če slučajno kaj novega pride do tebe, sčisti.

VALERIJ: Prav. Sporočil ti bom, kam mi daš denar. A bi se dalo še za mojo hčerko kako štipendijo dobit?

SERGEJ: A ji ne moreš ti tega uredit?

VALERIJ: Lahko, ampak jaz se lahko zmenim za rusko, ti bi se pa za zahodno ...

SERGEJ: Zmenita se, kaj hoče, pa bom videl, kaj se da. Kaj pa je študirala?

VALERIJ: Nič.

SERGEJ: Ja, a si ti predstavljaš, da ji lahko dobim štipendijo za dodiplomski študij?

VALERIJ: Ne, ampak saj je odbojkašica.

II. DEJANJE

6. prizor

Kletni prostor. Gole betonske stene in tla. Na stolu zvezan, temeljito pretepen Valerij. Očitno je nezavesten. Zraven stojita Greg in Wilson, vodja investitorske varnostne službe.

WILSON: Kaj lahko povem Scofieldovi in Talenjekovu?

GREG: Pravzaprav vse. Samo mene ne omenjat.

WILSON: Zakaj ste pa vi potem sploh zraven?

GREG: Ker sem pač vezni člen med znanstveniki in skupino investorjev.

WILSON: Se pravi, da jima povem tudi, kaj bo z njim?

GREG: Ja, vse. Kar bo in kar je bilo.

WILSON: A ne bo kakšnih scen?

GREG: Ne bo, ne bo. Kvečjemu med sabo se bosta žrla ... Jaz bom pa v glavnem v tla gledal.

(trkanje, Greg gre odpret; prideta Stella in Sergej)

GREG: Živjo.

STELLA: Živjo – kaj pa je to?

GREG: To ve Sergej boljše od naju.

STELLA: Sergej?

SERGEJ: Nimam pojma, kaj misliš.

GREG: Danes me je poklical gospod Wilson, varnostni svetovalec naših investorjev. Gospod Wilson, doktor Scofieldova, doktor Talenjegov. Boste najprej vi, gospod Wilson?

WILSON: Ja, najbrž si predstavljate, da ste zaradi vaše lastne varnosti vsi pod nadzorom.

STELLA: Kakšnim nadzorom?

WILSON: Izključno fizičnim.

STELLA: Kako to mislite?

SERGEJ: To pomeni, da nas ves čas nekdo zasleduje. Da v vsakem trenutku točno vejo, kje smo in precej točno tudi to, kaj delamo.

STELLA: Nadzorujete nas? Tako kot kakšen KGB?

WILSON: Ja, saj, do tega bom ravno prišel. Ugotovili smo, da se je doktor Talenjegov včeraj dobil z izvršnim direktorjem KGB za Švico.

STELLA: S kom si se dobil?

(Sergej gleda v tla)

WILSON: No, nismo hoteli delat panike, zato smo tega gospoda najprej temeljito izprašali. Izkazalo se je, da je natančno vedel, da ste bili vi, doktor Scofieldova, šestkrat v Rusiji in tudi točno kje v Rusiji.

STELLA: Ti, prasec, si vse to nosil na KGB!

SERGEJ: Jaz nisem nič nikamor nosil ...

WILSON: Dovolite, doktor Talenjekov – jasno smo človeka v tistem trenutku dali na najmočnejše kemikalije in povedal je vse, kar je vedel.

SERGEJ: Pa saj ni nič vedel!

WILSON: To smo tudi ugotovili, pa tudi to, da ni nikomur nič posredoval naprej, ker je hotel samo izsiljevati doktorja Talenjekova. Tako da je do sem zadeva čista.

STELLA: Nič ni čista! Ti si delal za KGB!

SERGEJ: Veš, kako sem delal za KGB? Obveščevalcem seveda ni niti slučajno jasno, kaj se dogaja v vrhunski znanosti. Torej si nabavijo prevajalce, ki iz znanstvenega jezika prevajajo v policijsko prozo, kaj mi dejansko delamo. In to sva delala Valerij in jaz, on je bil osnovnošolski učitelj biologije, ki je v vojski nekako zalutal v KGB, jaz sem bil pa pač kontakt za naše področje. To je vse!

STELLA: Ti si razlagal nekim tajnim agentom, kaj ste vi dejansko delali v labu?

SERGEJ: Ja, a misliš, da se enemu jebenemu generalu sanja, a jaz mešam biološko orožje proti NATU ali pa snujem atentat na Brežnjeva?

STELLA: A je bil to edini način, da so ugotovili?

SERGEJ: Najbrž ne, ampak misliš, da so mi povedali? Veste, doktor Talenjekov, za vsak slučaj delamo pa še tak pa tak double checking. Misli malo, no!

STELLA: In to je vse?

SERGEJ: Ja, pa saj to ste valjda iz Valerija spumpali, a niste?

WILSON: Smo, ja.

SERGEJ: No, torej.

(pauza)

STELLA: Oprosti, Sergej. Prosim, oprosti. Žal mi je tudi za ... tvojega znanca, da je moral skozi to zaslišanje. In hudo mi je zaradi vseh poniževanj, ki si jih moral pretrpet.

SERGEJ: Kaj, a misliš, da pri vas tega ni bilo?

STELLA: Ne vem, najbrž je bilo ...

WILSON: Je bilo, je bilo, jaz sem bil prej v mornariški protiobveščevalni službi in imamo seveda tudi mi svoje strokovne svetovalce. Samo še nekaj je – najbolj zoprne stvari vam nisem povedal ...

STELLA: Kako – a nismo vsega razčistili?

WILSON: Ja, razčistili smo, počistili pa ne. Zaslišanje tega gospoda je namreč šlo tako daleč, da si ga ne moremo več privoščiti spustiti. Preverili smo in nihče ne ve, da se je dobil z doktorjem Talenjekovim. S tega vidika je zadeva pokrita, nihče ne bo njegovega izginotja povezoval z vami – ampak če bi njega zdaj, po tem zaslišanju, spustili, bi vedel, da je naletel na precej večjo reč, kot je mislil prej ...

SERGEJ: Čakajte – če bi ga spustili – kaj pa boste torej?

WILSON: Tehnično se temu reče, da ga bomo nevtralizirali. Lahko vam zagotovim, da popolnoma neboleče in da se tega niti zavedal ne bo.

SERGEJ: Kaj ste rekli? A sem prav razumel?

WILSON: Po vaši reakciji sodeč, bi rekel, da ste.

SERGEJ: Kar tako ga boste ubili?

WILSON: Ne kar tako, ampak zato, ker drugače ne gre.

STELLA: A ste vi nori – vse, kar je naredil, je, da je izsiljeval Sergeja?

WILSON: Važno je, s čim ga je izsiljeval in kaj se mu je zaradi tega zgodilo, doktor Scofieldova. Kot sem rekel, če bi ga zdaj spustili, bi povezal to zaslišanje z vašimi potmi v Rusijo. In bi kopal naprej in mogoče ne več sam ... Tega si ne moremo dovoliti.

STELLA: Ne morete ga pa kar ubiti!

WILSON: Žal mi je, doktor Scofieldova. To je standardna procedura.

STELLA: Ko nekdo ni več koristen – ga ubijete?

WILSON: Ne ko ni več koristen – kadar postane nevaren.

SERGEJ: Pa bodite resni, prosim vas! Tale birokrat da je nevaren?

WILSON: Obstaja verjetnost, ja. In moja naloga je, da eliminiram vsako, še tako majhno grožnjo za realizacijo projekta.

STELLA: Pa kaj vi sploh veste o projektu?

WILSON: Vem toliko, kolikor moram vedeti. Več me tudi ne zanima in me ne sme zanimati.

(pavza)

STELLA: Pa, daj, Greg, reci še ti kaj, no! Ne moreš biti kar tiho ...

GREG: Ne me narobe razumet, ampak točno samo tiho sem lahko.

SERGEJ: Pa saj se ja ne strinjaš s tem, kar govori ta tip?

GREG: Gospod Wilson. Zadeva je taka: sploh ne gre za to, kaj jaz mislim ali pa kaj kdo govori. Gre za to, kaj bi mi radi naredili. Gospod Wilson nam pri tem pomaga. To je vse.

(pavza)

SERGEJ: A znaš igrat šah?

GREG: Srednje.

SERGEJ: Si že slišal za žrtev kmeta?

GREG: Ja, seveda, da si, recimo, odpreš pot za napad.

SERGEJ: Ja, recimo. A veš, kaj je pa tole z Valerijem? To je tako, kot če bi imel pri šahu še civile. In bi kar tako, mimogrede, kdaj pa kdaj iz dolgčasa kakega počil. Najprej bi ga malo mučil, potem bi ga pa počil. Za šport, pizda!

WILSON: Doktor Talenjegov, to ni najbolj točna primerjava ...

SERGEJ: Kaj ni? Brez veze bomo ubili enega revčka, ki ni nikomur nič hotel, samo malo postrani zaslužiti. In do mene je bil zmeraj maksimalno korekten, čeprav mu ne bi bilo treba in bi me lahko jebal dan in noč in mi uničil življenje!

GREG: Čakaj malo, Sergej, pretiravali pa spet ne bomo! Tole ni noben revček, ampak aktivni polkovnik KGB. In polkovnik KGB se ne postane tako, da po Uralu ovčice paseš.

SERGEJ: Saj nisem tako mislil.

STELLA: Pa saj je vseeno, kaj si mislil. Ne morete tega človeka kar tako ubiti, no!

SERGEJ: Seveda ga lahko. Samo da ga ne bodo oni – mi ga bomo.

STELLA: Kako – a ti se zdaj že kar strinjaš z njimi?

SERGEJ: Nič se ne strinjam. Ampak dojel sem alternativo: Valerij ali projekt. S tem, da ko rečem projekt, mislim nas. A bi bila naša nevtralizacija tudi neboleča, gospod Wilson?

GREG: Sergej, cinizem ni potreben. Ja, alternativa je v teoriji taka – v praksi je pa sploh ni. Vidva zdaj vesta, da je ta problem rešen in s tem lahko to zoprno debato zaključimo. A ima k temu kdo še kaj za dodati?

STELLA: A tako se zdaj pogovarjamo?

SERGEJ: Ne. Zdaj se sploh več ne pogovarjamo.

(pauza)

WILSON: Gospod Martin, a mi lahko, prosim, pomagata? *(odveže Valerija in si ga z vajeno kretnjo naloži na ramo; Valerij se napol zdrami, vendar je premočno zadrogiran, da bi vedel, kaj se dogaja)*

VALERIJ: Sergej Vasiljevič ... batjuška ... bo dal štipendijo moji Olgici ... Sergej Vasiljevič je dober ... eden naših najboljših ... midva se poznavata že leta ... dober je, dober ...

(Wilson in Greg z Valerijem odideta; dolga, dolga pauza)

STELLA: Jaz sem kriva.

SERGEJ: Ne bodi nora, no.

STELLA: Ne, jaz sem kriva. Če ne bi bilo teh mojih blodenj, bi bilo vse normalno; delali bi vsak svoje in se ukvarjali s stvarmi, ki smo jim dorasli.

SERGEJ: Čemu smo dorasli? A veš, da se je Valerij pri meni na institutu v Leningradu očitno tako dobro počutil, da je kar posedal tudi še potem, ko sva opravila z uradnim delom. Spil je čaj in še enega in kar naprej me je spraševal, kaj se kaj v sodobni znanosti dogaja, pa kako je to z napredkom in kaj mislim o življenju v veselju in še vse druge take poljudno-znanstvene stvari. Najbrž ga je vse to res zanimalo, pa se v KGB-ju ni mogel o tem z nikomer pogovarjati. Skratka, nekako se ni hotel obnašati kot moj nadzornik, ampak kot da bi bil neke vrste kolega.

STELLA: Na bruhanje mi gre.

SERGEJ: Saj meni tudi.

STELLA: Ne, Sergej, meni gre res na bruhanje. A veš, zakaj?

SERGEJ: Zakaj?

STELLA: Ker sem noseča. V sedmem tednu.

(pauza; potem Sergej sede na stol, si jo posadi v naročje in kar dolgo objeta sedita)

SERGEJ: Zakaj mi nisi prej povedala?

STELLA: Nisem te hotela obremenjevati. Najprej sem hotela na hitro splavit, ampak se ne morem odločiti. V bistvu bi tega otroka rada obdržala ...

SERGEJ: Jasno, ampak tako sta oba ogrožena.

STELLA: Vem, ampak nekako iracionalno se mi zdi vzeti s seboj otroka, ki je bil spočet še na Zemlji.

SERGEJ: A si že kaj govorila z Lucio?

STELLA: Veš, da sem hotela najprej tebi povedat.

SERGEJ: *(jo še bolj stisne k sebi)* O, sranje! Tako sem srečen. In tako me je strah. Tako me je strah za nas. Za nas tri.

7. prizor

Sejna soba na institutu. Stella, Sergej, Lucia, Greg in Pete slavijo; v čeburu na mizi je steklenica šampanjca, iz njega pa že gleda ena z dnom navzgor.

GREG: Gospoda, kaj naj vam rečem, do zdaj smo se šli nekakšne profesorske igrice, zdaj bo treba pa počasi začet pakirat.

LUCIA: Torej, a se lahko zdaj zmenimo, če bomo zvečer po pristanku imeli gala toalete ali kaj?

GREG: Absolutno black tie in blanc-de-blancs vintage šampanjec!

PETE: Jaz nimam smokinga.

GREG: Ga boš pa nabavil, saj ne pristaneš vsak dan na novem planetu.

PETE: A bi ga šel kdo z mano izbirat?

LUCIA: Jasno, vsi! A kar gremo?

SERGEJ: OK, dajmo se še malo umirit, prosim. Vemo, da smo pod nadzorom in da lahko znaki evforije dajo vedet, kako blizu smo. Opozarjam vas, da je v tem času najbolj pomembno to, da z ničemer ne dajemo vtisa, da kar koli končujemo ali pa da se od kogar koli poslavljamo.

GREG: Naša prtljaga bo šla v Rusijo naskrivaj skupaj z genskim materialom?

SERGEJ: Ja, tudi ta plan je že narejen: vse mora it tja še ta mesec, tako da se poležejo morebitni sumi, če kdo kaj najde.
(pavza)

LUCIA: To je zdaj torej to.

STELLA: To je to. Gremo.

PETE: Ja, res gremo.

LUCIA: A si predstavljate, kaj se bodo o nas učili v šolah?

GREG: Jasno, da smo bili največji prevaranti vseh časov.

SERGEJ: No, z izjemo raznih političnih leaderjev pa verskih fanatikov.

GREG: Ja, seveda, ti imajo zmeraj čisto svoj peskovnik. Mi smo nekje vmes med črno kroniko in poljudno znanostjo.

PETE: Dobra banda smo, res. Če nam gre kaj narobe, upam, da se bomo vsaj še kdaj fino narežali.

LUCIA: Kakšen pesimizem je zdaj to? Če nam gre vse po sreči, bomo pa žalostni ali kaj?

GREG: To najbrž ne, samo imeli bomo precej več dela ...

(prideta Rocard in Watson)

ROCARD: Stella, stara, kako si?

WATSON: Ej, kako dobro zgledaš!

STELLA: Živjo! Kaj pa vidva tukaj?

ROCARD: Malo sva prišla žurat, ne. Dober dan, doktor Talenjegov.

WATSON: 'dan, doktor Talenjegov.

SERGEJ: Pozdravljena. Kako je s slavo in denarjem?

ROCARD: Oh, za slavo še ne veva, z denarjem pa kar v redu.

SERGEJ: Pa sta že imela kaj časa za zapravljanje?

WATSON: Ne, ampak tudi zato sva v Švici, ker gre človeku zapravljanje tukaj hitreje od rok.

STELLA: Vi se ne poznate, a ne?

ROCARD: Ja in ne. Midva vas v bistvu vse pozna, ker sva bila v paralelnem timu, ki je razvijal iste stvari, vesoljsko ladjo pa rekombinacije DNA.

STELLA: Kakšnem paralelnem teamu?

WATSON: Ja, a ne veš?

STELLA: Ne vem česa?

WATSON: Naši investitorji so tako kot pri večini tehnoloških raziskav vzpostavili dva teama, ki v principu delata podobne stvari. Delo se s tem optimizira, stroški pa manjšajo. Research je dražji, produkcija pa bistveno cenejša in očitno se v industriji to splača. V glavnem, naš supervizor se je odločil, da je prišel čas, ko moramo naše stvari dat skupaj z vašimi.

ROCARD: Aha, vam tega še niso javili.

WATSON: Ja, glede tega znajo biti malo šlampasti, pa radi tudi kaj na hitro pokomandirajo. Ampak mene to niti ne moti – saj je konec koncev res njihov denar, ne?

ROCARD: Torej tudi najboljše novice še ne veste: koordinacijo obeh ekip imamo ta vikend na Madeiri.

WATSON: In midva sva si uspela zrihtat prej še malo dopusta, tako da bova ta teden najprej zapravljala, potem pa je itak zmenjeno, da skupaj ostanemo še tri dni tam in smo tako ... bolj ležerno.

ROCARD: Ja, en tak easy brainstorming, da se nam cel mozaik lepše sestavi v okolju z manj direktne presije. Ugodno, ne?

SERGEJ: Se pravi, vidva točno vesta, kaj mi delamo?

WATSON: Konkretno ne, saj zato imamo koordinacijo, ne? Ampak v principu smo vi in mi delali iste stvari.

SERGEJ: Ja, ja.

ROCARD: Opa, saj vi pa pijete! A imate še kaj kozarcev?

STELLA: Ne, pa tudi pijače je zmanjkalo.

WATSON: No, to zalogo bi se dalo obnovit.

STELLA: Ne, veš, ker moramo danes tudi še kaj naredit.

ROCARD: Bedno, zdaj boste na naju začeli šparat ...

STELLA: Oh, če bomo cel naslednji teden skupaj, bomo lahko nadoknadili, a ne?

ROCARD: Ti, a veš, da naju tile resni znanstveniki prav ven mečejo.

WATSON: Ja, saj sva sama kriva, če na dopustu po institutih hodiva. Saj se res vidimo na Madeiri. Čao!

ROCARD: Midva se bova imela boljše kot vi! Se vidimo, adijo!

STELLA: 'dijo ...

SERGEJ: 'svidenje ...

(Rocard in Watson odideta; dolga pauza)

GREG: Jaz sem kriv, to bi moral predvidet. In če bi predvidevali, bi bili pripravljeni.

SERGEJ: Daj mir, nič nisi ti kriv, vsi bi lahko s tem računali, paralelni teami so stalna praksa.

STELLA: In zakaj nismo računali?

SERGEJ: Ker smo mislili, da ...

STELLA: Ker nič nismo mislili!

SERGEJ: Čakaj, Stella ...

STELLA: Nič, čakaj, Stella! Kaj jaz vem o komercialnih razvojnih projektih? Kaj vem? Nič! Kaj torej? Torej si najdem sodelavca, ki naj bi o tem nekaj vedel. In kaj se zgodi? Uniči nas v najbolj pomembni točki! Greg! Kako je to možno?

LUCIA: Stella, Greg ni kriv ...

STELLA: No, kdo pa je?

LUCIA: Ne moreš kar tako ...

STELLA: Kako tako? Kako tako? Kdo je bil zadolžen za posel? A si bila ti? A je bil Sergej? A si bil ti, Pete? A sem bila jaz? Ali je bil Greg? A je bil Greg?

SERGEJ: Stella, ne moreš tako, prosim ...

STELLA: Ja, lahko! A sem jaz odpovedala? A je kdo drug? Ali je Greg? A je imel kdo drug to čez in bi moral kdo drug to predvidet? Samo to mi povej! Samo to!

PETE: Stella, prosim te, vsi bi lahko ...

STELLA: Sem tebe kaj vprašala?

SERGEJ: Stella, zdaj se pa umiri!

STELLA: A si ti normalen? A ti ne razumeš, kaj se dogaja? Projekt nam je propadel, zreducirani smo na hlapce tistih pohlepnih bebcev, za katere smo mislili, da smo jih scat peljali kot penzionerčke v Las Vegasu. Oni so nas nategnili, kako so nas nategnili! Počutim se, kot da bi me posilili, vam je pa vseeno ali kaj? A je vam vseeno? A vam je vseeno, če boste eni navadni turistični vodiči, govedarji bebavi! Kaj me tako gledate? Naj že kdo kaj reče! A vam je čisto vseeno? *(kolabira v histeričen jok, ostali gledajo v tla; potem Sergej prisede k njej in jo objame, Stella mu skrije obraz v ramo; dolga tišina)*

STELLA: Greg, oprosti. Nič nisi ti kriv, nič. Oprosti mi, lepo te prosim, oprosti ...

GREG: Je že v redu, tudi sam vem, koliko je ura.

STELLA: Ne, ne tako govorit. Bomo že kako, samo skupaj moramo držat!

LUCIA: Kaj bomo torej?

STELLA: Kaj bomo? Nekako bomo vrnili udarec, ne? Dokazali bomo, da nismo zastonj banda največjih umov na Zemlji. In če smo prišli tako daleč, nam ne bojo zadnjo minuto igrčke vzeli večji fantje samo zato, ker so večji. Mi smo pa pametnejši!

PETE: Absolutno se strinjam. Problem je samo v tem, da kar koli bomo naredili, moramo naredit do sobote. Še raje pa kak dan prej.

STELLA: Torej imamo štiri dni časa. Dovolj, da pripravimo ladjo in gremo.

SERGEJ: A si na glavo padla? En mesec pa pol prezgodaj! Veš, koliko genskega materiala nam še manjka?

STELLA: Približno ena tretjina. Kaj je pa alternativa?

SERGEJ: Vem. Ampak to je lahko samomor ...

STELLA: Koliko materiala lahko v tem času še spravimo tja?

SERGEJ: Nekaj že, ampak še zmeraj nam bo manjkalo vsaj dvajset procentov.

LUCIA: Tudi za nas to pomeni, da bi morali naše genotipe adaptirat šele med poletom, kar je precej velik rizik ...

SERGEJ: Zlasti zate, Stella.

STELLA: Ne mi zdaj tega naprej metat!

LUCIA: Kaj pa je?

STELLA: Sergej!

SERGEJ: Noseča je.

LUCIA: Kaj?

STELLA: Ja, noseča sem, ampak saj je vse v redu.

LUCIA: Koliko časa pa že?

STELLA: Štirinajsti teden. In vse je v redu!

(tišina)

STELLA: Vse je v redu. In v petek gremo!

LUCIA: A si prepričana?

STELLA: Ja. Pete, saj lahko v petek poletimo, ne?

PETE: Ja, tehnično ja. Samo tisti testi, ki bi jih naredili v naslednjih tednih, bi celo stvar naredili precej bolj varno.

STELLA: Ampak stoprocentno pa itak nikoli ne bo ...

PETE: Jasno, čeprav lahko bi bilo pa precej več kot 80, kjer smo zdaj.

STELLA: A je kaj, na kar lahko ti še vplivaš?

PETE: V bistvu ne, za vse spremembe bi rabil še te teste. Ampak kompletan software in vsa mehanika sta v bistvu narejena, realnega testa si pa itak tudi sicer ne bi mogli privoščiti.

STELLA: Kar se tebe tiče, torej lahko gremo.

PETE: Ja, lahko.

STELLA: Lucia, a lahko ti med vožnjo delaš transformacije naših celic?

LUCIA: V principu ja, ampak če pride do komplikacij, smo brez sodobne medicinske podpore, ki bi jo na zemlji imeli.

STELLA: Ampak enkrat moramo tako ali tako poskusiti tudi na nas?

LUCIA: Ja, glede na že narejene eksperimente in dobre rezultate imunskega odziva na spremenjene DNA-repair-encime bi se stvari morale ujemati.

STELLA: In vse moje transformacije bo sprejel tudi ... plod?

LUCIA: Ja, seveda, in-utero.

STELLA: Sergej, koliko genskega materiala lahko pripravimo do petka?

SERGEJ: Ne gre toliko za to koliko, ampak predvsem koliko se ujema s tistim, kar že imamo. Moral bom naredit kalkulacijo, ampak v grobem drži to, kar sem prej rekel. Manjkalo nam bo vsaj dvajset procentov.

STELLA: A s tem lahko preživimo?

SERGEJ: V principu naj bi, ampak garantirat ne morem. Zato bi predlagal, da stopimo en korak nazaj ...

STELLA: Kakšen korak nazaj?

SERGEJ: Teoretičen korak nazaj, če dovoliš. Ne zaprimo si že ta moment vseh vrat. Dajmo temeljito premisliti, kaj ta združitev pomeni. Mogoče bi pa enkrat kasneje lahko zginili bolj varno in še bolj zanesljivo. Konec koncev ne moremo izključiti, da oni nimajo česa, kar bi tudi nam prav prišlo.

STELLA: Kako moreš tako govoriti?

SERGEJ: Kako govoriti?

STELLA: Kot da si se že vnaprej predal! Ti bi kar šel k njim in delal z njimi, potem bi pa že še videl in če ti ne bi bilo všeč, bi šel kot ena muhasta starleta, ki si vsaki dve minuti premisli, kako bo oblečena, pa kdo jo bo za rokco držal.

SERGEJ: Daj, poslušaj se, kaj govoriš, prosim te.

STELLA: Ti sebe poslušaj, ti si že priznal poraz!

SERGEJ: Nič nisem priznal poraza, ampak poskušam minus obrnit v plus. In to je precej bolj zajebano, kot dat glavo v pesek, pa na slepo brcat v luft!

STELLA: Usral si se!

SERGEJ: Stella, ne govori oslarij!

PETE: A lahko samo en stavek?

STELLA: Ne, ker ...

SERGEJ: Ne, ker ...

PETE: Tiho! Zdajle se očitno ne bomo nič zmenili. A je res? Tiho, sem rekel! Priprave tečejo normalno. Kar se mene tiče – če jutri rečemo, da gremo, lahko gremo že v petek.

STELLA: Ja, gremo.

PETE: Samo malo. A je za kakšno stvar prepozno, če se jutri odločimo za petek?

SERGEJ: Jasno da ni prepozno, prezgodaj ...

PETE: To vsi vemo, Sergej. Ampak, a je za kaj prepozno, če hočemo v petek poletet? Lucia?

LUCIA: Ne.

PETE: Sergej?

SERGEJ: Danes bi moral nekaj pripraviti, ampak to je dve uri dela.

PETE: Stella, tebe sploh spraševal ne bom. Lucia, kaj je lahko s to nosečnostjo?

STELLA: Vse je v redu ...

PETE: Lucio sem vprašal!

LUCIA: V principu je nosečnost povsem naravno stanje in v glavnem ne bomo izpostavljeni nobenim ekstremnim fizičnim obremenitvam. S tem da imaš zmeraj izjeme ...

PETE: Statistično bi bilo toliko izjem na kupu že kar overdose, kaj?

GREG: S tem da hudič na kup serje.

PETE: OK, plan je takle: jutri ob devetih se dobimo tukaj. Devetnajst ur je dovolj za temeljit razmislek. Vsak naj svojo argumentacijo spelje na enem A4 listu. Tako se bomo lahko racionalno pogovarjali in kar koli se odločimo, imamo tri dni dovolj za priprave.

STELLA: Hvala, Pete. Sergej, se vidiva potem. Adijo.

LUCIA: Jaz tudi grem. Se vidimo!

SERGEJ: Ja, adijo.

PETE: Se vidimo.

(Stella in Lucia odideta)

SERGEJ: Dobro si nas postrojil.

PETE: Ja, kdo bi si mislil, da mi bo tisti oficirski kurz kdaj prav prišel. Kakšen občutek imata pa vidva glede cele zadeve?

SERGEJ: Že v izhodišču ni nihče mislil, da je to projekt za penzijo zaslužit. Upajmo, da nam uspe. Če pa ne, nihče ne bo mogel reči, da je mislil, da gremo v lunapark.

GREG: Ja, zadeva je po svoje totalno mejna, po drugi strani pa očitno aktualna, če so ljudje pripravljeni toliko vložiti vanjo. Od denarja do lastnega življenja. In če smo prišli že tako daleč, se ne smemo zdaj ustavit.

PETE: Se strinjam. Jaz moram tudi iti. Se vidimo jutri.

SERGEJ: 'dijo.

GREG: Čao.

(Pete odide; pauza)

GREG: Nekaj ti moram povedat. Za to Madeiro sem zvedel že včeraj, samo nisem vedel, kako naj vam povem.

SERGEJ: Jebi ga, prej ali slej bi itak zvedeli.

GREG: Kaj torej ti res misliš?

SERGEJ: Malo me vse skupaj skrbi. Zlasti zdaj, ko je Stella noseča. In se mi celo zdi, da to s koordinacijo ni nujno slabo. Jasno, glede na motiv, kako smo vse skupaj začeli, je to neke vrste poraz, ampak po drugi strani je pa varnejše, ker nimamo nobene garancije, da se ne bomo razpočili že ob izstrelitvi. Ampak saj si videl, kako so me popljuvali, še posebej Stella ...

GREG: A ti potem začenjaš malo dvomit?

SERGEJ: To je huda beseda. Ampak najbrž pa res nisem več tako zelo goreč vernik.

GREG: Mogoče se motim, ampak zdi se mi, da to opažam že nekaj časa. Najbrž odkar veš, da je Stella noseča. In razmišljal sem o tem in bi ti rad povedal eno idejo, ki se ti bo mogoče najprej zdelo malo oportunistična. Ampak vzemi si čas in razmisli, ni treba, da mi takoj odgovoriš. Poglej, naš projekt je v luči te vzporedne ekipe izgubil eno dimenzijo, ki jo takole udarniško najbrž težko dobimo nazaj. Ne da bi se bal zase, jaz sem svoje konec koncev naredil, tudi če ne grem zraven. In če bi vi mislili, da sem se ustrašil, me to nič ne briga. Ampak to je moj problem – jaz sem razmišljal tudi o tebi in Stelli. Vidva sta zastavila ta projekt, v bistvu je ene vrste vajin idejni otrok. In jaz sicer nisem

znanstvenik, ampak kolikor razumem te stvari, sta vidva med največjimi umi našega časa. A je vredno, da toliko tvegata, če lahko še toliko dasta ne samo tej civilizaciji, ampak tudi drug drugemu? In zdaj je še Stella noseča. V glavnem, razmišljal sem takole: ta projekt je toliko ušel izpod nadzora, da naša začetna ideja najbrž ni uresničljiva. Zdelo pa bi se mi prav, da imata predvsem ti in Stella nekaj od tega. In moj predlog je naslednji: vrtime toliko denarja, da se par milijonov dolarjev gor ali dol ne pozna nikjer. Tebi pa Stelli bi lahko obvladal eno rento, s katero zgineta: spremenita identiteti, mogoče kaka manjša plastična operacija in zaživita čisto po svoje, kjer koli bi hotela. Mogoče bi bilo pametno, da sta kakšno leto, dve kje bolj od rok, recimo na južni polobli, potem pa lahko varno živita praktično kjer koli. Preskrbljena do konca življenja. Kaj praviš?

8. prizor

Tema. Nenadoma pripelje avto, žarometa oslepita publiko. Žarometa in motor ugasnejo, odprejo se vrata in iz avta izstopita Stella in Sergej.

STELLA: Zakaj si me privlekel sem?

SERGEJ: Zato ker hočem, da si zelo živo predstavljaš, v kaj gremo. V temo. V mraz. V drugačno atmosfero. Brez vsega, vse bomo morali sami narediti. Pozabi na avto, pozabi na cesto, pozabi, od kod sva se pripeljala. In zdaj si predstavljaš popadke ...

STELLA: Kaj bi ti rad?

SERGEJ: Samo živo si predstavljaš: popadki se stopnjujejo in začutiš, da ti odteka voda. To je to! Samo še malo in otroček se bo rodil. Kaj narediš? Uležeš se na tla in globoko dihaš ... Daj, kar uleži se.

STELLA: Pa ti si znorel! Še prehladila se bom ...

SERGEJ: Ne od dveh minut v debelem plašču. Uleži se, tako, ja. In zdaj globoko diha, ko pride popadek, pa na hitro, kot rafal. Zmeraj močnejši popadki, zmeraj močnejši in naenkrat je glavica zunaj in hitro še telešček. Potipamo, ali ima lulčka ali ne, ga nekako splaknemo in malo poležita. Žal ne moremo vedeti, če ni slučajno v maternici ostal še kak del placent, ampak jebi ga, telo bo že samo poskrbelo zase, a ne?

STELLA: Pa kaj to govoriš, a misliš, da mi ni jasno?

SERGEJ: Teoretično ti je najbrž jasno, ampak prosim te, poskusi si vse to predstavljati v praksi. Ležiš, luč je neka čudna umetna iz med brati narejene vesoljske ladje, Lucia ti po najboljših močeh pomaga, ampak če gre najmanjša malenkost narobe, najmanjša malenkost – je konec. Konec z otrokom in zelo verjetno tudi s tabo. In jaz znorim in vse skupaj je bilo zaman. In vse to že itak z ogromno sreče, ker se mimogrede lahko razletimo že med izstrelitvijo ...

STELLA: Sergej, dobro jutro. A si ti do zdaj mislil, da gremo v Disneyland?

SERGEJ: Ne me jebat, Stella, totalno mi je jasno, v kaj gremo, in zame mi je vseeno. In da bi midva skupaj umrla pri eni taki metafizični norosti, se mi je po nekem posebno perverznm večnostnem principu zdelo celo poetično. Ampak otrok mi je obrnil optiko – nisem pripravljen igrat ruske rulete na račun tega otroka.

STELLA: In kaj bi zdaj rad od mene?

SERGEJ: Nič ne bi rad. Hočem pa, da se odgovorno pogovoriva o tem, kar se je zgodilo. Mogoče to sranje z investitorji sploh ni odveč, ampak nam celo omogoča, da vso stvar še bolje pripravimo.

STELLA: Ne vem, o čem govoriš.

SERGEJ: O naju dveh, Stella, o naju in o otroku.

STELLA: Ja, saj, o čem pa jaz govorim?

SERGEJ: Ti govoriš o znanstveni fantastiki.

STELLA: Kakšni znanstveni fantastiki? V petek poletimo in to je tako zares, kot je to, da bo tale kamen padel na tla. Evo! In v petek isto. Objektivna fakta. Gremo in to je to. A bi šla midva počasi nazaj? Mene zebe.

SERGEJ: Nikamor ne greva, dokler se ne zmeniva.

STELLA: Pa kaj se imava za zmenit? Jutri ob devetih je sestanek, na katerem bomo samo še potrdili, da v petek gremo. In potem tudi res gremo. Konec debate.

SERGEJ: Jaz se ne strinjam.

STELLA: S čim se ne strinjaš?

SERGEJ: Da v petek gremo.

STELLA: Ne strinjaš se?

SERGEJ: Ne, proti sem.

STELLA: In si za to, da gremo v soboto na Madeiro in se malo sončimo in si dajemo odslej plačevat svoje znanstvene storitve po učinku in postanemo intelektualne prostitutke v neposredni službi mednarodnega kapitala?

SERGEJ: Ne, tudi za to nisem.

STELLA: Pa misliš, da imamo kaj dosti za izbirat? Imamo samo ti dve varianti, tretja je pa metek, tako kot tvoj prijatelj Vasilij.

SERGEJ: Valerij. Obstaja pa še četrta varianta. Pogovarjal sem se z Gregom in on bi nama lahko uredil rento.

STELLA: Kakšno rento?

SERGEJ: Toliko denarja, da bi lahko živela od obresti.

STELLA: Vem, kaj je renta. Kaj pa bi z njo?

SERGEJ: Začneva novo življenje. Nekje se ustaliva, kupiva hišo in se ukvarjava s stvarmi, ki so nama všeč. Vzgajava otroka. Bereva. Hodiva na koncerte. Jadrava. Srečna sva. Tako kot sva hotela, v bistvu imava svoj svet.

STELLA: A si ti nore gobe za kosilo jedel ali kaj?

SERGEJ: Kakšne nore gobe? To je vse realno, saj Greg ta denar ima.

STELLA: Koliko denarja?

SERGEJ: Deset milijonov dolarjev.

STELLA: Kar dal nama bo ta denar?

SERGEJ: Ja, rekel je, da sva midva najbolj zaslužna za cel projekt in da če se je že ponesrečil, naj imava vsaj midva kaj od tega.

STELLA: Pa kdo pravi, da se je ponesrečil?

SERGEJ: Poslušaj, Stella, midva si pa res ne bova lagala.

(pavza)

STELLA: A tako torej misliš?

SERGEJ: Nič tako ne mislim, tako je.

STELLA: In kdaj sta mislila ti in Greg vse to speljat?

SERGEJ: Je že speljano. Denar je nakazan, jaz imam dokumente in v Lausanni naju čaka privaten avion, s katerim greva na Krf. In potem čez Atene v Ameriko in potem v Avstralijo.

STELLA: Kaj pa Pete, pa Lucia? Pa tudi Greg?

SERGEJ: Ja, grozno, vem, ampak če se moram odločit med njimi in nama, se odločim za naju.

STELLA: In jutri ob devetih naju kratko malo ni.

SERGEJ: Ne, takrat imava že rent-a-car in se s Krfa peljeva v Atene. Greg bo povedal Petu in Lucii in se opravičil v najinem imenu.

STELLA: Da bi pa mene kaj vprašal, ti niti na misel ni padlo?

SERGEJ: Prvič nisem imel časa, drugič pa itak nimava kaj izbirat. To je optimalna varianta.

STELLA: Optimalna varianta, v kateri zajebeš prijatelje, uničiš projekt in postaneš najbolj bebav zapečkarski jokl, ki s pipico v ustih jadra po koralnih grebenih in se zvečer z ženičko romantično za rokco drži in gleda, kako sonce pada v morje. Vmes svet propade, ampak tebe to nič ne briga, ker si lepo pospravljen za naslednjih par let. Ti bebo meni blebetaš o otroku! O otroku! Da bi imela otroka v tem svetu? Da bo kaj? Kanonfutr za tvoje prijatelje iz KGB? Ali pa celo korporacijski kreten, ki bo cel ta voz samo še hitreje porival v pizdo! A se zavedaš, kaj delaš? S tem ko miniraš ta projekt, otroka obsojaš na veliko hujšo usodo, kot če gre z nami. Če ostanemo, ga obsodimo na počasno agonijo na tem zavoženem planetu, če gremo, ima pa vsaj možnost, pa če še tako pikomožnost, da dostojno preživi. Pa kaj si ti ta tri leta mislil, ko smo vse to delali? Kaj si mislil, da delamo?

SERGEJ: Stella, ne govori z mano kot z bebcem ...

STELLA: Če se pa obnašaš kot bebec!

SERGEJ: Poslušaj me, kura histerična! Verjel sem v ta projekt mogoče še bolj kot ti in več sem naredil zanj kot ti. Ti si nekaj sanjala, jaz sem pa zbral ekipo, vodil priprave in dobil kontakte v Rusiji. Če ne bilo mene, bi ti še danes to čivkala v postelji vsakemu, ki bi te bil pripravljen poslušat!

STELLA: Prasec!

SERGEJ: Tiho! Vse sem pripeljal tako daleč, da res lahko gremo. Vse! Potem me je pa ta otrok vrgel s tira in to z investorji je moje dvome samo še povečalo. Kaj se mi sploh gremo? A veš, kaj se mi gremo? Igrice, še zmeraj se gremo igrice. Vse to je samo do konca speljan egotrip. Kakšen kurčev nov

svet, jebena hipi komuna, samo da smo za to spizdili dvanajst milijard dolarjev, pa ubili enega človeka. Še hujši smo kot revolucionarji, oni so hoteli ta svet vsaj izboljšat – mi smo si pa rekli, jebi ga, to gre vse v kurac, dajmo mi svoje lepe duše raje peljat kam drugam, da nam ta gnoj ne bo smrdel!

STELLA: Ti si znorel ...

SERGEJ: Nič nisem znorel, samo ratalo mi je jasno, kaj se v resnici gremo. In zdajle greva na avion in ti boš dala mir – drugače imam pa s seboj sedative in mi boš spala celo pot do Avstralije. In počasi ti bo šinilo, da imam prav. Ajde, greva!

STELLA: Jaz ne grem.

SERGEJ: A res ne bo šlo brez injekcije? *(seže v žep)*

STELLA: Tam ostani! *(tudi ona seže v žep, repetiranje pištole)*

SERGEJ: Kaj imaš pa to?

STELLA: Walther PPK.

SERGEJ: Kje si ga dobila?

STELLA: Od varnostnikov, po tistem z Valerijem.

SERGEJ: Kaj boš z njim?

STELLA: Ubila te bom.

SERGEJ: In kaj boš imela od tega?

STELLA: Znebila se bom balasta, ki je opravil svojo nalogo.

SERGEJ: *(čisto počasi se ji približuje okrog pokrova motorja)* To pa ni fer. Jaz hočem živeti s tabo, ti si me imela pa samo za razplod pa za enega tehničnega direktorja. Takega, z malo boljšimi zvezami. In zdaj me ne rabiš več in se me boš znebila, ker sem začel razmišljat.

STELLA: Ne se mi bližat!

SERGEJ: Saj se ne jaz tebi, ti se meni. Ne moreš brez mene, tako kot jaz ne morem brez tebe. Stella, lepo bova živela, mogoče kje na Novi Zelandiji zafunkcionirava kot kak fantom instituta in incognito usposobiva kake pametne mlade ljudi za resno delo. In finančno podpira take organizacije, ki počasi, ampak zanesljivo spreminjajo stvari. Če smo se iz zgodovine kaj naučili ...

STELLA: Stoj!

SERGEJ: Stojim. Stella, celo življenje je še pred nama. Izklopiva se iz te mašinerije in se v miru ukvarjava z res temeljnimi stvarmi. Saj vidiš, ne moreš me ubiti, čeprav hočeš. To je nagon, to je materinski nagon, ki ti šepeta, da imam prav ...

STELLA: Potem bom pa sebe ubila!

(Stella obrne cev proti sebi. V tistem trenutku Sergej plane proti njej in strel gre v prazno. Nato jo obvlada ter ji v vrat zarine injekcijsko iglo. V nekaj sekundah se neha upirati, Sergej jo zuleče v avto, jo namesti na prednji sedež in pripne s pasom. Nato vstopi še sam, vžge motor in odpelje.)

9. prizor

Sejna soba na institutu. Pete in Lucia. Dolga tišina.

PETE: A meni ura prehiteva ali kaj?

LUCIA: Koliko ti pa kaže?

PETE: Deset čez devet.

LUCIA: Meni tudi.

PETE: No, saj, čas je baje relativen ...

LUCIA: Doslej nista nikoli zamujala.

PETE: Pa saj tudi Grega ni.

LUCIA: Mogoče je za njih ta sestanek čista formalnost, pa se jim niti ne zdi vredno prit točno.

PETE: Nisem prepričan, saj si slišala Sergeja včeraj.

LUCIA: Oh, ga je že Stella doma v red spravila ...

PETE: A misliš?

LUCIA: Jaz bi ga že. Saj veš, moški ste bolj vizionarji, ženske smo pa praktične: vi stvari zastavite, me jih pa res speljemo.

PETE: Se ti zdi, da je tudi pri Stelli in Sergeju tako?

LUCIA: A tebi se ne?

PETE: Ne vem, nisem nikoli o tem razmišljal.

LUCIA: Jaz pa veliko – vse moje zveze so bile take.

PETE: Zdaj končno razumem, zakaj imajo vsi Italijani kompleks mame.

LUCIA: Vidiš, vi iz Novega sveta ste pa vsi med sabo odtujeni, ker se premalo ukvarjate drug z drugim.

PETE: A hočeš reč, da bi se moral več ukvarjat s tabo?

LUCIA: Boljše z mano kot s svojo mamo.

PETE: A poznaš tisti pregovor: pazi na svoje želje, ker se ti lahko uresničijo?

LUCIA: V tem primeru to ni samo od mene odvisno.

PETE: Res je pa tudi, da ne bova imela kaj preveč za izbirat.

LUCIA: Hvala za kompliment.

PETE: Pa kaj bi ti še rada? Na izbiri imam vse ženske na svetu ali pa tebe – in kako sem se odločil?

LUCIA: Upam, da pravilno.

PETE: Hvala. A bi šla mogoče že danes na eno večerjo?

LUCIA: Sem že mislila, da me ne boš nikoli povabil ...

(prideta Greg in Wilson)

GREG: Zdravo.

LUCIA: Živjo.

PETE: Živjo, a ti kaj veš, kje sta Stella pa Sergej?

GREG: Žal vem. Gospod Wilson ve pa še več. Je varnostni svetovalec naših investitorjev. Gospod Wilson, doktor Puccinijeva, doktor Mitchell. Boste najprej vi, gospod Wilson?

LUCIA: Kaj, a je kaj narobe?

WILSON: Tega še ne vemo. Imamo pa razloge za domnevo, da sta doktor Scofieldova in doktor Talenjekov poskušala sabotirati projekt oziroma ga nekako sprivatizirati. A vidva kaj vesta o tem?

PETE: O čem govorite?

WILSON: Določeni indici kažejo, da naj bi Scofieldova in Talenjekov poskušala v veselje oditi tako, da bi prej pretrgala vse stike z investitorji. Da sta, skratka, investitorje hotela samo izrabiti za financiranje svojega egotripa. A vidva kaj vesta o tem?

LUCIA: Kakšnega egotripa?

WILSON: Očitno ne bomo nikoli izvedeli. Danes zgodaj zjutraj sta se v Grčiji ubila z avtom.

PETE: Kje?

WILSON: Nekje med Igoumenitso in Atenami.

LUCIA: Pa saj sta bila včeraj popoldne še tukaj!

WILSON: Ponoči sta s privatnim avionom odletela na Krf. Naš človek ju je zasledoval, ampak zvedel je samo, kam je odletel avion, poleta ni mogel preprečiti. Na Krfu sta pod drugim imenom vzela rent-a-car in šla s prvim trajektom na celino. Potem je prišlo do nesreče ... To je vse, kar vem.

LUCIA: A je kdo identificiral trupli?

WILSON: Forenzično ne, ampak naš človek je videl, kako so iz avta, ki sta si ga na Krfu sposodila Scofieldova in Talenjekov, potegnili dva potnika in ju takoj dali v vreče.

PETE: A kaj veste, kakšna nesreča naj bi bila?

WILSON: Baje nekaj z nekim tovornjakom. Ne vem detajlov. Mogoče je kdo zaspal, to se dogaja tako zgodaj zjutraj.

(Lucia zajoka)

LUCIA: Vsi mrtvi ... z otročkom vred.

WILSON: Prosim?

PETE: Stella je noseča.

GREG: Ja, pozabil sem vam povedat. Saj ne, da bi bil bistven podatek ...

PETE: Čakaj malo, kako to misliš, "pozabil sem vam povedat". A vse ostalo pa si povedal?

GREG: Pete, ne se otročje obnašat. Situacija je, kakršna je.

LUCIA: Ti si dal ubiti Sergeja in Stello?

WILSON: Dovolite ...

PETE: Pa kaj si ti?

LUCIA: Greg – izdal si nas?

GREG: Ne, ne izdal – prodal sem vas.